

nemlig at Landstinget skulde være saa ømfindtligt for Statskassen, som det den Gang var. Jeg tror, at der er ikke saa ringe Haab om at faa denne Sum gennemført, som vi gjorde et saa kraftigt Forsøg paa at faa gennemført for fem Aar siden. Landstinget har ved flere Lejligheder, navnlig i denne Vinter, vist, at det ikke er saa forfærdelig ømt over Statskassens Penge, og jeg har derfor Grund til at haabe, at det heller ikke vil være det her. Derfor beklager jeg dobbelt, naar man fra dette Tings Side skal til at vise Sparsommelighed paa denne Konto. Nu kan der maaske blive opkastet dette Spørgsmaal, hvorvidt der virkelig er Brug for flere Penge end dem, Ministeren ønsker stillet til Raadighed. Den højtærede Minister har nys oplyst, at i de fem Aar, som nu snart ere gaaede, vil der kun være brugt ca. 7 Mill. Kr., og at man altsaa deraf kunde slutte, at der ikke vil blive brugt saa mange Penge i den kommende Tid. Jeg tror nu ikke, at denne Oplysning kan bruges som afgørende Bevis for, hvad Fremtiden kan bringe, idet jeg tror, at Forholdene have forandret sig en hel Del i den Tid og i det hele taget bør ændres for Fremtiden. Naar det stiller sig saaledes, at Pengene ikke ere brugte, er det nemlig ikke af den Grund, at der ikke eksisterer tilstrækkelig mange Folk til at bruge dem, at der ikke skulde sidde Mennesker nok omkring i Lejestuernerne eller i de jordløse Huse eller i saadanne Huse, som vi paa dette Omraade betragte som jordløse, nemlig saadanne, der ikke have saa megen Jord, at der kan holdes en Ko derpaa.

Det er ganske vist umuligt at fremskaffe nogen ganske paalidelig Statistik over, hvor stort et Antal Mennesker der kan komme ind under Lovens Bestemmelser, saaledes som den er vedtagen ved 2den Behandling, men jeg tror dog at have faaet noget Materiale, som kan afgive et temmelig sikkert Vidnesbyrd, og selv om jeg skulde begaa en Fejl i Tallet paa 1,000 eller 2,000, gør det ingen Ting, der er nok at tage af. Den Statistik, jeg vil benytte, er ganske vist en halv Snes Aar gammel, men det er den bedste, jeg kender, og vi have benyttet den under Kommissionens Arbejde — i hvert Fald vil den ikke gaa i Favør af at faa et for stort Tal frem. Den viser, at den Gang, altsaa for 9 Aar siden, var der 38,631 Indsiddere, 42,179 Huse med et Jordtilliggende af under 1 Skp. Land, altsaa Huse, som vi pleje at kalde jordløse. Men foruden disse 2 Grupper

havde vi 28,238 Huse, der vel havde over 1 Skp. Land, men vare for smaa til at holde en Ko paa. Det er altsaa alle de 3 Grupper, der ifølge Lovforslaget, som det er vedtaget ved 2den Behandling, kunne komme ind under Lovens Ramme og Bestemmelser. Disse Grupper tilsammenlagte udgjorde 109,048 eller med et rundt Tal 109,000 Huse. Nu skal jeg villig indrømme, at ikke alle disse kunne komme i Betragtning. Der er vel nogle af disse Folk, der fuldt ud leve af Haandværk og altsaa ikke kunne komme i Betragtning. Der vil ogsaa være nogle, der leve udelukkende af Fiskeri, slet ikke beskæftige sig med Landbrug, der heller ikke kunne komme i Betragtning. Der vil ogsaa være nogle, der leve helt eller delvis af deres Kapital, der kunne heller ikke komme i Betragtning, og der bliver paa denne Konto altsaa en hel Del at trække fra. Det er nødt til at blive en Skønssag, hvor mange det bliver. Men for at være paa den sikre Side har jeg tænkt mig, at af disse 3 Klasser kan det blive nødvendigt at drage 19,000 fra; saa er jeg vis paa, at jeg har faaet nok. Men jeg skal indrømme, at der bliver endnu flere at drage fra, thi jeg skal villig erkende, at de 90,000 tilbageblevne ville ikke alle komme ind under Loven. For det første vil der være nogle, der ere for unge, og flere, der ere for gamle. Lovens afstikker jo nogenlunde bestemte Grænser nedad og opad. En Mand paa 23 Aar, som jo nok kan eje Hus og være Indsidder, og en Mand paa nogle og tredsindstyve Aar kan ikke komme i Betragtning. Altsaa Aldersgrænsen bevirker, at en Del maa drages fra. Jeg tager da Munden lidt fuld og siger 20,000 for deres Vedkommende. Men endnu er man ikke færdig, thi ellers vilde man faa et meget stort Tal, nemlig 70,000 tilbage. Der er sikkert en Del af de Landarbejdere, der, hvor uforstaaeligt det end kan være, ikke have noget særligt Ønske om at komme i Betragtning, der ønske at blive paa den Skanse, de ere, ønske at blive i de Forhold, hvorunder de leve, og ikke synes at ville gøre noget Skridt for at komme med. Deres Tal kan jeg maaske ogsaa sætte til henimod 20,000. Trækkes de 3 Klasser fra, bliver der 50,000 tilbage, og det er min Overbevisning, at det ikke er for meget at sige, at de alle ønske at faa Jord, at de alle ønske at komme ud af deres Lejestue og faa noget Jord at lægge ind under deres smaa Huse, hvor Jordtilliggendet hidtil har været altfor lille. Men